

Dosarul nr. 2rac-55/21

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: N. Lupașcu

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai

DECIZIE

24 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de avocatul Alina Gorelco în interesele Societății pe Acțiuni „Moldasig” și recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „S.I.Consulting”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Moldasig” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „S.I. Consulting” cu privire la constatarea rezilierii contractului, încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 10 octombrie 2017, SA „Moldasig” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „S.I.Consulting” (anterior SRL „Legaltriumf”), solicitând, conform cererii concretizare a pretențiilor (vol.I, f.d.144):

- să fie constată rezilierea contractului de asistență juridică nr.3 din 17 decembrie 2015, încheiat între SRL „S.I.Consulting” (anterior SRL „Legaltriumf”) și SA „Moldasig”, începând cu data de 24 martie 2017;

- încasarea de la SRL „S.I.Consulting” în beneficiul SA „Moldasig” a sumei de 883 064,80 de lei, ca urmare a neexecutării prevederilor contractuale, stabilite în contractul de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015;

- compensarea cheltuielilor de judecată.

Conform cererii de chemare în judecată (vol. I, f.d. 5-8) și cererii de concretizare a acțiunii (vol.I, f.d.144), motivele acțiunii se rezumă la următoarele circumstanțe de fapt.

La 17 decembrie 2015, între SRL „Legaltriumf” și SA „Moldasig” a fost încheiat Contractul de asistență juridică nr. 3.

Potrivit pct. 1.1. din contract, SRL „Legaltriumf” va furniza clientului, pe baza solicitărilor acestuia servicii juridice: - participarea la soluționarea pe cale extrajudiciară și judiciară a litigiilor, unde valoarea lor depășește 100 000 lei; -

reprezentarea clientului în cadrul procedurilor de executare a documentelor executorii de orice tip.

Tot la 17 decembrie 2015, SRL „Legaltriumf” și SA „Moldasig” au semnat Acordul suplimentar nr. 1 la contractul nr. 3 din 17 decembrie 2015, în baza căruia SA „Moldasig” a transmis în procedura SRL „Legaltriumf” 11 dosare judiciare.

Potrivit pct. 4.1. din contract, pentru serviciile prevăzute la pct. 1.1.1 și 1.1.2, clientul va achita SRL „Legaltriumf” un onorariu, iar conform pct. 4.2, onorariul indicat la pct. 4.1. urma a fi achitat conform graficului stabilit în baza unui acord suplimentar la prezentul contract. Graficul privind plata onorariului a fost stabilit de către părțile contractante în Acordul suplimentar nr. 1 la contractul nr. 3 din 17 decembrie 2015.

În scopul îndeplinirii prevederilor pct. 4.1. din contractul de asistență juridică, SA „Moldasig” a achitat SRL „Legaltriumf” în avans suma de 883 064,80 de lei, pentru 11 dosare judiciare transmise în procedură, conform ordinelor de plată nr. 5271 din 21 decembrie 2015, în sumă de 441 532,40 de lei și nr. 5272 din 21 decembrie 2015, în sumă de 441 532,40 de lei.

Pe parcursul anului 2016 SRL „Legaltriumf” nu a executat obligațiile contractuale stipulate la pct. 1.1.1. și pct. 1.1.2. din contract, iar conform pct. 2.5. din contractul de asistență juridică, clientul are dreptul să solicite de la SRL „Legaltriumf” executarea corespunzătoare a prevederilor contractului și a anexelor parte integrantă a acestuia.

Conform pct. 3.1., contractul este încheiat pentru o durată nedeterminată și poate înceta prin denunțare unilaterală a acestuia în temeiul unei notificări scrise cu 60 de zile lucrătoare înainte.

La 31 decembrie 2016, conform pct. 3.1. din contractul de asistență juridică, SA „Moldasig” a remis în adresa SRL „Legaltriumf” o notificare de reziliere, fiind solicitată și restituirea mijloacelor bănești în sumă de 883 064,80 de lei, ce au fost achitate în avans, conform Acordului suplimentar nr. 1 la contractul nr. 3 din 17 decembrie 2015.

Prin urmare, reprezentantul societății reclamante, consideră că Contractul de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015 este reziliat începând cu data de 24 martie 2017.

Somația privind restituirea mijloacelor bănești în sumă de 883 064,80 de lei a fost remisă în adresa societății pârâte la 6 septembrie 2017, însă aceasta a rămas fără răspuns.

În drept, acțiunea s-a întemeiat în baza prevederilor art. 8 alin. (2), art. 10, 514, 572 alin. (1), 575 alin. (1), 602 alin. (1), 603 alin. (1), 733, 747, 748 alin. (1) și 709 alin. (1) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la 1 martie 2019).

Prin cererea de concretizare a acțiunii, în calitate de pârât a fost indicată compania SRL „S.I.Consulting”, fiind menționat că prin Decizia privind înregistrarea modificărilor din 25 aprilie 2018 a Departamentului înregistrare și licențiere a unităților de drept a Agenției Servicii Publice, operate în actele de constituire a SRL „Legaltriumf”, a fost schimbată denumirea societății în SRL „S.I.Consulting”.

Prin hotărârea din 5 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA „Moldasig”.

S-a constatat rezilierea Contractului de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, încheiat între SRL „S.I. Consulting” (anterior SRL „Legaltriumf”) și SA

„Moldasig”, din data de 24 martie 2017, cu încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantei a sumei de 883 064,80 de lei și 26 591,94 de lei cu titlu de taxă de stat.

Cerința privind compensarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca neîntemeiată.

La 23 iulie 2019, SRL „S.I.Consulting” a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea ei și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de SRL „S.I.Consulting”, s-a casat hotărârea din 5 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de SA „Moldasig” împotriva SRL „S.I.Consulting” cu privire la constatarea rezilierii contractului și încasarea datoriei s-a respins.

La 30 noiembrie 2020, SRL „S.I.Consulting” a declarat recurs împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea SA „Moldasig” împotriva SRL „S.I. Consulting” să fie respinsă ca neîntemeiată din motivele invocate de apelantul SRL „S.I. Consulting” în cererea de apel împotriva hotărârii din 5 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, în esență, reprezentantul SRL „S.I.Consulting” a invocat că deși soluția instanței de apel este în folosul ultimei, decizia este una ilegală, deoarece motivele acesteia au fost reținute de instanță în rezultatul unei interpretări eronate a normelor de drept material.

În sensul dat, a menționat că soluția instanței de apel este întemeiată pe constatarea nulității absolute a Contractului de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, din motivul că acest act juridic contravine dispozițiilor art. 206 Codul civil - obiectul al actului juridic și art. 207 din Codul civil - cauza actului juridic.

În această ordine de idei, pentru operarea nulității absolute din oficiu, instanța de apel a reținut pe de o parte, activitatea SA „Moldasig” de asigurare, ce implică și lichidarea de daune, efectuarea de acțiuni de regres și de recuperare, care reprezintă un gen de activitate licențiat, aflat sub controlul autorității de supraveghere a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar pe de altă parte, acordarea de asistență juridică a SRL „Legaltriumf”, care reprezintă activitate avocațială licențiată, care nu poate fi exercitată de către societăți comerciale în alt mod decât cel reglementat de legile speciale.

Potrivit concluziilor instanței de apel din partea motivată a deciziei din 30 iulie 2020, întrucât Contractul de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, este în afara activității, care cuprinde activitatea licențiată în domeniile descrise de instanță, obiectul și cauza acestui contract sunt ilicite, motiv pentru care contractul este lovit de nulitate absolută.

Reprezentantul recurentului SRL „S.I.Consulting” consideră că instanța de apel a comis o eroare de esență, prin care nu a delimitat scopul lucrativ (comercial) al SRL „Legaltriumf” și SA „Moldasig”, de scopul nelucrativ (necomercial) al altor persoane juridice, care, la rândul său nu pot desfășura altă activitate decât cea prevăzută de lege și de actul de constituire.

Pe de altă parte, legislația în vigoare la data încheierii Contractului de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, nu conținea o prevedere legală expresă, care

interzice, sub sancțiunea nulității absolute, societăților comerciale (cu scop lucrativ) încheierea actelor juridice/desfășurarea activității care depășește genurile de activitate, pentru care nu a fost eliberată licența, care, la rândul său nu sunt licențiate.

La fel, recurentul a reținut că din conținutul circumstanțelor de drept invocate de reclamant în temeiul acțiunii, rezultă că pretențiile acestuia se întemeiază pe prevederile art. 733, 747, 748 din Codul civil, în redacția legii la data încheierii contractului, în special, reclamantul pretinde rezilierea Contractului de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015.

În conformitate cu art. 747 din Codul civil, rezilierea operează numai pentru viitor. Pot fi reziliate contractele cu executare succesivă. La reziliere, art.734, 735, 737, 741-746 se aplică în modul corespunzător.

În conformitate cu această prevedere legală, spere deosebire de rezoluțiune, rezilierea unui contract operează numai pe viitor, în sensul că părțile sunt eliberate doar de obligația de a presta pe viitor, părțile nu pot cere una celeilalte restituirea prestațiilor executate și veniturilor realizate, iar toate prestațiile care au fost efectuate anterior rezilierii în conformitate cu prevederile contractului rămân valabile. Nici partea care a declarat rezilierea, nici cealaltă parte nu are dreptul de a cere restituirea prestațiilor anterioare.

În art. 747 din Codul civil, legiuitorul a indicat expres, că la reziliere se aplică în modul corespunzător doar art.734, 735, 737, 741-746 din Codul civil și a exclus aplicarea art. 738 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia, în cazul exercitării dreptului de rezoluțiune, contractul încetează și părțile sunt eliberate de obligația de a presta, trebuind să restituie prestațiile executate și veniturile realizate.

În această ordine de idei, a menționat că potrivit cererii de chemare în judecată reclamantul a expediat în adresa SRL „Legaltriumf” notificare de reziliere a Contractului nr. 3 din 17 decembrie 2015, în temeiul pct. 3.1 din contract, conform căruia contractul este încheiat pe o perioadă nedeterminată și poate înceta prin denunțare unilaterală a acestuia în temeiul unei notificări scrise cu 60 zile lucrătoare înainte.

Astfel, pretenția reclamantului privind încasarea sumei de 883 064,80 de lei cu titlu de „avans” nu poate fi admisă din motivul că reclamantul a operat rezilierea Contractului de asistență juridică nr.3 din 17 decembrie 2015 și nu rezoluțiunea acestuia.

Pe de altă parte, în conformitate cu art. 735 din Codul civil, în redacția în vigoare la data notificării, o parte poate rezolvi contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți.

În acest sens, remarcă că reclamantul prin notificare nu a operat rezoluțiunea Contractului de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, iar în cazul operării rezoluțiunii era obligat să demonstreze în ce constă neexecutarea esențială a contractului de către SRL „Legaltriumf”.

Astfel, consideră că încercarea instanței de judecată de a „acoperi” discrepanțele evidente între aparențele pretinse de reclamant și circumstanțele reale ale speței, prin aplicarea art.748 din Codul civil, în redacția la data notificării de reziliere, este una eronată din motivul că normele art.748 din Codul civil nu sunt aplicabile raportului juridic material litigios.

La fel, a mai invocat că, pornind de la principiul că contractul este legea părților, întărit în art. 668 alin. (1) din Codul civil, notificarea de reziliere a Contractului de

asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015, expediată în adresa SRL „Legaltriumf” la 31 decembrie 2016, nu poate fi considerată ca și transmisă în mod valabil, deoarece aceasta nu a fost înmănată personal destinatarului SRL „Legaltriumf” la adresa din str. București, 41/D mun. Chișinău, sau nu există un aviz de recepție a scrisorii recomandate cu semnătura reprezentantului SRL „Legaltriumf”, prin care se confirmă recepționarea notificării de reziliere a contractului, așa cum este stipulat în p. 8.1.1 din contract.

Drept urmare, consideră că „notificarea de reziliere” a Contractului de asistență juridică nr.3 din 17 decembrie 2015 a fost transmisă într-un mod nevalabil, ceea ce echivalează cu neînștiințarea SRL „Legaltriumf”.

Ulterior, la 11 decembrie 2020, prin intermediul poștei (vol. II, f.d. 5), avocatul Alina Gorelco, acționând în interesele SA „Moldasig”, a declarat recurs împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului avocatul Alina Gorelco a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că este juridic neîntemeiată, nefondată și bazată pe aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și aprecierea arbitrară a probelor și circumstanțelor cauzei.

În acest context a relatat că în speță, instanța de apel a apreciat arbitrar unele probe pertinente și admisibile, care constată circumstanțe de fapt importante pentru soluționarea justă a cauzei, ignorând rigorile legale și fără a da o apreciere tuturor probelor și circumstanțelor în raport cu prevederile din Codul de procedură civilă și Codul civil invocate de SA „Moldasig”. Or, aprecierea justă a acestor probe, ar duce la pronunțarea unei soluții opuse celor pronunțate de instanța ierarhic inferioară.

Potrivit art. 666 alin. (3) din Codul civil, contractul poate fi de adeziune sau negociat, sinalagmatic sau unilateral (generează obligații doar pentru una dintre părți), comutativ sau aleatoriu și cu executare instantanee sau succesivă, precum și de consumator.

Contractul cu prestații succesive este un parteneriat între părți în care acestea sunt solidar obligate să asigure utilitatea contractului. Solidarismul contractual înseamnă legătura contractuală intrinsecă pe care contractul o creează între părțile contractului, care sunt în solidar obligate să realizeze conținutul contractului, adică interesele fiecăreia dintre ele. De aceea, fiecare parte a contractului are dreptul, în contraprestație, la aceeași atitudine din partea celuilalt. Astfel, solidarismul contractual este o îmbinare a principiului buneii credințe și echității la încheierea contractelor, iar momentul încheierii contractului, solidarismul contractual legitimează cerința construirii raporturilor contractuale pe fundamentul echilibrului prestațiilor reciproce.

Potrivit prevederilor art. 748 alin. (1) din Codul civil, dacă motivul rezilierii constă în neexecutarea unei obligații contractuale, rezilierea este admisibilă numai la expirarea fără rezultat a unui termen de remediere (termen de grație) sau după o somație rămasă fără efect.

Conform art. 747 alin. (1) din Codul civil, rezilierea operează numai pentru viitor. Pot fi reziliate contractele cu executare succesivă. Astfel, în caz de reziliere, prestațiile datorate conform contractului și executate înainte de neexecutare se sting în temeiul executării lor corespunzătoare, nefiind afectate de reziliere. Totodată, în concordanță cu prevederile art. 748 alin. (4) din Codul civil, dacă, după reziliere,

prestațiile efectuate nu mai prezintă interes pentru creditor, acesta poate extinde rezilierea și asupra acestor prestații. În cazul restituirii prestațiilor efectuate, art.731 și 738 se aplică în modul corespunzător.

Potrivit prevederilor art. 738 din Codul civil, în cazul exercitării dreptului de rezoluțiune, contractul încetează și părțile sunt eliberate de obligația de a presta, trebuind să restituie prestațiile executate și veniturile realizate.

Deși instanțele au constatat că Contractul de asistență juridică nr. 3 din 17 decembrie 2015 este un contract cu executate succesivă, iar una dintre părțile contractante (prestatorul) nu a respectat obligațiile contractuale, instanța de apel a evitat aplicarea normelor legale sus-menționate.

Potrivit art. 971 alin. (1), (2) din Codul civil, plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor; dacă plata pentru servicii se calculează pe anumite perioade, sumele vor fi acordate după încheierea fiecărei perioade în parte.

Conform art. 978 alin. (2) din Codul civil, dacă prestatorul reziliază contractul de prestări servicii din motive care nu țin de nerespectarea condițiilor contractului de către beneficiar sau dacă beneficiarul reziliază contractul din cauză că prestatorul nu respectă prevederile contractului, prestatorul nu are dreptul la retribuție în măsura în care serviciile sale de până atunci nu prezintă interes pentru cealaltă parte în urma rezilierii. Dacă s-a efectuat plata serviciilor în avans, prestatorul este obligat să restituie sumele conform art.738 sau, în cazul în care rezilierea are loc din motive neimputabile prestatorului, conform regulilor privind îmbogățirea fără justă cauză.

Astfel, deși conform normelor legale citate supra, este prevăzută obligația prestatorului în cazul neexecutării obligațiilor contractuale, de restituirea sumelor achitate de către beneficiar în avans, instanța de apel a ignorat aceste prevederi legale.

Drept urmare celor invocate supra, se conturează prezența unor circumstanțe care dă dreptul recurenței să solicite restituirea sumelor achitate în avans în mărime de 883064,80 lei, circumstanțe care nu au fost apreciate în modul corespunzător de instanța de apel.

În drept, a invocat temeiurile declarării recursului prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. a), lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Colegiul constată că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost comunicată reprezentanților recurenților, prin intermediul poștei electronice, la 13 octombrie 2020 (vol. I, f.d. 245).

Din acest motiv, recursurile depuse de SRL „S.I.Consulting” la 30 noiembrie 2020 și de avocatul Alina Gorelco în interesele SA „Moldasig” la 11 decembrie 2020, se consideră declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Copiile cererilor de recurs au fost expediate pentru cunoștință recurenților/intimaților, cu mențiunea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

Prin referința din 25 ianuarie 2021, reprezentantul SRL „S.I.Consulting” a solicitat să fie declarat inadmisibil recursul declarat de SA „Moldasig”, admis recursul declarat de SRL „S.I.Consulting”, casată decizia din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, din motivele invocate de SRL „S.I.Consulting” în cererea de apel.

Până la data examinării admisibilității recursurilor, SA „Moldasig” nu a depus referință, prin care să-și expună poziția cu privire la recursul declarat de SRL „S.I.Consulting”.

Prin încheierea din 3 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de avocatul Alina Gorelco în interesele SA „Moldasig” și de SRL „S.I. Consulting”, au fost considerate admisibile.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de avocatul Alina Gorelco în interesele SA „Moldasig” și de SRL „S.I. Consulting” împotriva deciziei din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi admise, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Deși alin. (3) al normei enunțate specifică concret care încălcări sau erori se consideră drept omisiuni procedurale, alin. (4) menționează că și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar alin. (5) al normei date prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Colegiul reține că, potrivit art. 381 din Codul de procedură civilă, judecarea cauzei în instanță de apel se deschide cu raportul asupra cauzei, prezentat de președintele ședinței de judecată sau de un judecător. Raportorul expune circumstanțele cauzei, cuprinsul hotărârii primei instanțe, motivele înaintării apelului, sumarul referințelor depuse împotriva lui, conținutul noilor probe prezentate instanței de apel, alte date necesare verificării legalității și temeiniciei hotărârii.

În conformitate cu art. 382 din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să asculte explicațiile participanților la proces prezenți în ședința de judecată și ale reprezentanților acestora. Primul ia cuvânt apelantul și reprezentantul său, după aceea și ceilalți participanți la proces în ordinea stabilită de instanță. Dacă ambele părți au depus apel, primul ia cuvânt reclamantul.

Conform 383 din Codul de procedură civilă, după explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele administrate în prima instanță și cele prezentate în instanța de apel în condițiile art. 372. Instanța de apel este în drept să dea citire explicațiilor participanților la proces absenți, precum și depozițiile martorilor care nu au fost citați în instanța de apel.

Articolul 384 din Codul de procedură civilă prevede că, după examinarea cauzei în fond, președintele ședinței de judecată oferă participanților la proces și reprezentanților posibilitatea de a face demersuri sau completări. După ce soluționează demersurile, instanța trece la pledoarii. Pledoariile se fac în conformitate cu prevederile art. 233 și art. 234. Primul ia cuvânt apelantul. Dacă ambele părți au depus apel, primul ia cuvânt reclamantul.

Pornind de la aceste prevederi legale, judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În concret, analizând conținutul procesului-verbal al instanței de apel din 30 iulie 2020 (vol. I, f.d. 221), precum și, ascultând înregistrarea audio a ședinței de judecată din această dată, Colegiul constată că, completul de judecată nu a respectat procedura de judecare a cauzei în instanța de apel.

Instanța de recurs notează că Colegiul instanței de apel la examinarea apelului declarat de SRL „S.I.Consulting”, nu a respectat consecutivitatea examinării cauzei, președintele ședinței de judecată nu a prezentat raportul rezumativ asupra cauzei, a întregii activități procesuale a primei instanțe, a instanței de apel și a participanților la proces ce ține de examinarea apelului.

Din înregistrarea audio a ședinței de judecată, se observă tendința instanței de apel de a examina cauza cât mai rapid, fiind limitată astfel posibilitatea reprezentantului societății intimă de a-și expune toate explicațiile pe deplin.

La fel, Colegiul menționează că instanța de apel a omis faza de cercetare a probelor prevăzută de art. 383 din Codul de procedură civilă.

Indiferent de faptul dacă în apel au fost prezentate probe noi sau nu, instanța de apel urma să verifice atât probele administrate în prima instanță, în condițiile art. 372 din Codul de procedură civilă.

Momentul trecerii la următoarea etapă, pledoariile participanților la proces, urma fi anunțat expres de președintele ședinței de judecată, însă acest fapt nu se atestă la caz.

Deci, în concluzie, Colegiul reține că motivul admitterii recursurilor și casării deciziei contestate, vizează încălcarea de către instanța de apel a regulilor de procedură, a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale evocate supra, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet și evaziv, iar soluția instanței de apel nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Or, în conformitate cu art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Respectiv, se conturează concluzia că constatările instanței de apel sunt contradictorii și nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și emiterii deciziei la care s-a ajuns.

Iar, în aceste circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu satisface criteriile legalității și temeiniciei unui act judecătoresc deoarece, nu corespunde prevederilor art. 241 din Codul de procedură civilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, Colegiul conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 373 din Codul de procedură civilă. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al părților, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

Din aceste considerente, Colegiul constată încălcarea cu certitudine de către instanța ierarhic inferioară a normelor procedurale.

În circumstanțele relatate, având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut, fiind reglementate de norme imperative, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea deciziei, instanța de recurs nu va mai analiza celelalte motive invocate prin cererea de recurs.

Date fiind aceste încălcări grave, singura soluție legală și rezonabilă este casarea și trimiterea spre rejudecare a cauzei. Nu poate fi reținută cauza pentru a fi judecată în fond, or, așa cum a fost arătat mai sus, dispozițiile legale au fost încălcate în mod flagrant, nejustificat, cu urmări extrem de serioase, severe și cu un potențial de pericol pentru ordinea juridică.

Colegiul lărgit conchide că faptele descrise mai sus confirmă că erorile judiciare depistate supra sunt esențiale și nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Față de aceste considerente, instanța de recurs apreciază că la caz se impune casarea deciziei recurate, urmând ca instanța de apel la rejudecare să dea o deplină eficiență tezelor punctate ca fiind lăsate fără verificare în analiza anterioară a

soluționării cauzei în ordine de apel sau care nu au fost dezbătute în condiții de contradictorialitate cu părțile interesate.

În concluzie, având în vedere că s-a constatat cert că, decizia contestată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de avocatul Alina Gorelco în interesele SA „Moldasig” și de SRL „S.I. Consulting”, a casa decizia din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante, probele administrate și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de avocatul Alina Gorelco în interesele Societății pe Acțiuni „Moldasig” și recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „S.I. Consulting”.

Se casează decizia din 30 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Moldasig” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „S.I. Consulting” cu privire la constatarea rezilierii contractului, încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Nina Vascan

Victor Burduh